Μακεδονικά

Τόμ. 12 (1972)

Αφιερώνεται εις την μνήμην Γεωργίου Θεμελή, Χαραλάμπους Λέκα

Πληροφορίες για παλαιούς αποφοίτους του Γυμνασίου Τσοτυλίου που εξελίχθηκαν σε λαμπρούς επιστήμονες και διέπρεψαν στην κοινωνία

Ιωάννης Κ. Βασδραβέλλης

doi: [10.12681/makedonika.1021](https://doi.org/10.12681/makedonika.1021)

Copyright © 2015, Ιωάννης Κ. Βασδραβέλλης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Βασδραβέλλης Ι. Κ. (1972). Πληροφορίες για παλαιούς αποφοίτους του Γυμνασίου Τσοτυλίου που εξελίχθηκαν σε λαμπρούς επιστήμονες και διέπρεψαν στην κοινωνία. *Μακεδονικά*, 12, 506–508.
<https://doi.org/10.12681/makedonika.1021>

Οἱ ὁπαδοὶ του κρηπτόμενοι ἐν ἄλλαις οἰκίαις διεσώθησαν. Τινὲς ὁμῶς τούτων διασπορευθέντες συνελήφθησαν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ καὶ ἄλλοι ἐφονεύθησαν ὡς ἀνωτέρω περιεγράφη.

- 5 Ὁ Δημήτριος Νταλίπης ἐκ Γκαμπρέζ¹ καταγόμενος ἦτο γενναῖος καὶ ἀρκεύοντως ἱκανὸς ὄπλαρχηγός, γνωρίζων καλῶς τὰ μέρη καὶ χωρία καὶ ὑπὸ τὴν ἐννοίαν ταύτην ἐπαρκῶς χρήσιμος. Τὸ κύριον προσὸν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ Παύλου Κύρου ἐκ Ζελόβον² καταγομένου ἦτο ὅτι ἦσαν ἐγγχώριοι, ἐπομένως ἐγκρατεῖς τῶν λαλουμένων γλωσσῶν, γινώσκειν τοῦ τόπου καὶ τῶν κατοίκων πρὸς πολλοὺς τῶν ὁμοίων συνεδέοντο διὰ φιλίας καὶ συγγενείας καὶ διὰ τὸν λόγον τούτων κατόρθων νὰ πλησιάζωσι καὶ νὰ εἰσέρχονται εἰς τὰ χωρία, ἀποβαίνοντες οὕτω χρήσιμοι ἐκεῖ ὅπου ἱκανώτερος ἀρχηγός ἀλλὰ ξένος δὲν θὰ ἐπετύγχανε νὰ ἐξασκήῃ ἐπιρροὴν ἐπὶ τοῦ τμήματος τῶν Κορεστίων, ἐνθα αἱ Βουλγαρικαὶ ἐνέργειαι τοσοῦτον βαθείας ἀνέπτυναν ὥςτις.

Τῇ 5 Δ/βρίου τοῦ ἐπὶ τοῦ Ζάκα³ σώμα ἐπεχείρησεν ἐπιθεῖν κατὰ τοῦ σχισματικοῦ χωρίου Κλάδερο⁴ ΒΑ τῆς Καστορίας. Ἀφοῦ διὰ σχεδίων διῆλθε τὴν λίμνην, ἀφίχθη εἰς τὸ ἐν λόγῳ χωρίον καὶ ἤρξατο τῆς ἐπιθέσεως. Οἱ κάτοικοι ἀντέταξαν ἰσχυρὰν ἀμυνὰν καὶ ἤρξαντο πυροβολοῦντες. Κατὰ τὴν συμπλοκὴν ἐφονεύθη εἰς χωρικός, δέκα δ' ἕτεροι συνελήφθησαν ὑπὸ τὸν σῶματος κατηγοροῦμενοι διὰ διαφόρους καθ' ἡμετέρων δολοφονικὰς πράξεις καὶ δικασθέντες ἐπτά μὲν ἀπελύθησαν, τρεῖς δ' ἐθανατώθησαν.

Ἡ πράξις ἦτο λίαν τολμηρὰ, διότι τὸ Κλάδερο εἶναι ἔδρα ἐπικίνδυνος τῶν Βουλγαρικῶν συμμοριῶν καὶ τῆς ἐν γένει κατὰ τὸ τμήμα ἐκεῖνο προπαγάνδας.

ΙΩΑΝ. Κ. ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗΣ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΠΑΛΑΙΟΥΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΤΣΟΥΤΥΛΙΟΥ ΠΟΥ ΕΞΕΛΙΧΘΗΣΑΝ ΣΕ ΛΑΜΠΡΟΥΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΠΡΕΨΑΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ὁ κ. Χρῆστος Τσώτσης, καταγόμενος ἀπὸ τὸν Βυθὸ τῆς ἐπαρχίας Βοΐου τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, παλαιὸς μαθητῆς τοῦ ἐξαιρέτου Γυμνασίου Τσουτυλίου, ἀπὸ τὸ ὅποιον πέραςαν ἑκατοντάδες Ἑλλήνων τόσον ἀπὸ τὴν ὑπόδοσιν ὅσον καὶ τὴν ἐλεύθερη Ἑλλάδα, ἐρευνῆσε καὶ ἐρευνᾷ ἀκόμη ἀρχεῖα, βιβλιοθήκες σχολικὲς καὶ μοναστήρια καὶ ἀνευρίσκει ἐγγραφα καὶ ἄλλα γραπτὰ μνημεῖα χρήσιμα γιὰ τὴν τοπικὴ ἱστορία τῆς Μακεδονίας.

Ὁ συμμαθὴς αὐτοῦ ἐρευνητῆς ἔθεσε στὴ διάθεσίν μου ἀντίγραφον ἐγγράφου τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1897-1898, τὸ ὅποιον ἀφορᾷ εἰς τὸν ἀείμνηστον ἱατρὸν Γεώργιον Ἰωάννου Βασδραβέλλην ἀπὸ τὸ Βλάτι τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας, ὁ ὁποῖος, ἀποφοιτήσας ἀριστοῦχος τὸ σχολικὸν ἔτος 1897-98, μετέβη ἐν συνεχείᾳ εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ ἐνεγράφη εἰς τὴν ἰα-

1. Γκαμπρέζ, χωρίον τοῦ νομοῦ Καστορίας (Κορεστία), τώρα λέγεται Γαῦρος, κείμενον ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φλωρίνης-Καστορίας.

2. Ζελόβον, χωρίον κάτωθι τοῦ Πισοδερίου ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Φλωρίνης-Καστορίας. Ὁ νομαστὸν διὰ τοῦς ἡρωικοὺς ἀγῶνας τῶν κατοίκων του ἐναντίον τῶν Βουλγάρων κομιτατζήδων. Περιοχὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἔδρασαν ὁ Παῦλος Μελάς καὶ πλείστοι ἄλλοι ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἀνταρτῶν. Σημερινὸν Ἄνταρτικόν.

3. Ζάκας, ὁ Ἑλλήν ὄπλαρχηγός Γρ. Φαληρέας, ἀργότερον στρατηγός.

4. Κλαδερόπι, χωρίον τῆς περιοχῆς Πρεσπῶν, μᾶλλον πρόκειται διὰ τὸ χωρίον Κοντορόπι Καστορίας, ἐνθα ἔδρασαν ὁ Ζάκας καὶ ὅπου τὴν 14.11.1906 ἐφονεύθησαν 5 Βούλγαροι πράκτορες.

τρικήν σχολήν του Πανεπιστημίου, αποφοιτήσας και πάλιν ως άριστούχος. Μετεξέπαιδευθη αργότερον επί μίαν διετίαν εις τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Βιέννης. Ἐν συνεχείᾳ ὁ ἱατρὸς Γεώργιος Βασδραβέλλης, θεῖος ἀπὸ ἀδελφὸ τοῦ γράφοντος, ἐγκατεστάθη αργότερα εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἀνέμιχθη ἐνεργῶς σὲ ὅλα τὰ ἔθνικα ζητήματα. Μεταξὺ τῶν ἄλλων μετέβη μὲ εἰδικὴ ἀποστολὴ στὴν Τραπεζοῦντα γιὰ νὰ μελετήσῃ τὴν πρόοδο τοῦ ἐκεῖ λαμπροῦ Ἑλληνισμοῦ, καθὼς καὶ στὴν Ὁδησσό, ὅπου ἐφιλοξενήθη ἀπὸ τὸν ἐκεῖ διακεκριμένο καὶ πλουσιώτατο Ἑλληνα Μαρασλῆ, μεγάλου εὐεργέτη τῶν Ποντίων.

Ὁ ἱατρὸς Γεώργιος Βασδραβέλλης

Ἐπανεκάμψε στὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου ἐξελέγη ἐπανεπιλημμένος σύμβουλος τῶν Πατριαρχείων καὶ δὴ ἐξ ἀπορρήτων τοῦ πατριάρχου Μεταξάκη σὲ μία πολὺ κρίσιμη περίοδος τῶν ἀγώνων τῆς Ἑλλάδος (1920-1922). Διετέλεσε διευθυντὴς τῶν Γαλλικῶν Νοσοκομείων Heremia Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐπὶ σειρὰν πολλῶν ἐτῶν γενικὸς γραμματεὺς καὶ πρόεδρος τῆς ἐκεῖ λαμπρῶς λειτουργούσης Μακεδονικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος. Διωκόμενος ἀπὸ τοὺς Τούρκους γιὰ τὴ μεγάλη του ἀνάμιξη σὲ ἔθνικα θέματα, κατέφυγε στὴν Ἑλλάδα μετὰ τὴν Μικρασιατικὴ καταστροφή, ὅπου ἐξήσκησε τὴν ἱατρικὴ ἐπιστήμη, ἀνασυνέστησε ἐκ νέου τὴν Μακεδονικὴ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότητα μαζί μὲ ἄλλους Μακεδόνας, ἐργάσθηκε μὲ ἀγάπη καὶ στοργὴ γιὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς, φρόντισε πολὺ γιὰ τὸ ἱστορικὸ Γυμνάσιον καὶ Οἰκοτροφεῖον τοῦ Τσοτυλίου καὶ ἀπέθανε τὸ ἔτος 1948 προσβληθεὶς ἀπὸ καρκίνον.

Τοῦ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ τέκνου τῆς Μακεδονικῆς γῆς δημοσιεύουμε ἐδῶ ἓνα πιστοποιητικὸν τοῦ Γυμνασίου Τσοτυλίου καὶ μίαν ἀναμνηστικὴ φωτογραφία ὅταν εὐρίσκετο στὴν ἡλικία τῶν 48 ἐτῶν.

Σχολικόν ἔτος 1897-98

Γεώργιος Βασδραβέλης ἀριστοβάθμιος πτυχιούχος τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ πρῶν Λιδασκαλείου, διδάξας εὐδοκίμως τὰ τεχνικά μαθήματα ἐν τῇ Σχολῇ Ἱστορίαν, Μαθηματικά, Φυσικὴν ἐν τισὶ τάξεσι τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου, καὶ ἰδιαιτέρως ἀσχοληθεὶς εἰς τὰ Γαλλικά, Μαθηματικά καὶ Λατινικά, καὶ ὑποστὰς τὴν ἀπολυτήριον δοκιμασίαν κατὰ τὸ τέλος τοῦ Σχολικοῦ τούτου ἔτους, ἡξιώθη ἀπολυτηρίου μὲ βαθμὸν ἀρίστα.

Δι' ὃ ἐγένετο τότε τὸ πρακτικὸν ὑπογεγραμμένον ὑφ' ὅλου τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου.

Ἐν Τσούτλιφ τῇ 13ῃ Ἰουνίου 1898

ὁ Διευθυντὴς Ἀλ. Ἰωαννίδης

ΙΩΑΝ. Κ. ΒΑΣΔΡΑΒΕΛΛΗΣ

ΤΟ ΕΝΤΥΠΟ «ΚΑΛΛΙΚΕΛΑΔΟΣ ΑΗΔΩΝ» ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Πρὶν λίγα χρόνια ὑποστηρίχθηκε ἀπὸ τὸν κ. Β. Αἰδάλῃ ὅτι στὸ τυπογραφεῖο Σπ. Βασιλειάδη-Νικ. Βαγλαμαλῇ, ἰδρυμένο στὴ Θεσσαλονίκη τὸ 1870, «ἐξετιπούτο τὸ περιοδικὸ *Καλλικέλαδος Ἀηδών*»¹. Ὁ κ. Αἰδάλῃς βασίστηκε προφανῶς στὴν Ἀγγ. Τσιώμου-Μεταλλиноῦ, ἡ ὁποία ὅμως τὸ μόνο ποῦ ἀναφέρει εἶναι ὅτι στὸ τυπογραφεῖο τοῦ Στεφάνου Θάνου τυπωνόταν τὸ παραπάνω ἔντυπο, χωρὶς νὰ διευκρινίῃ ἂν ἦταν περιοδικὸ ἢ βιβλίο². Ἐλεγχος γιὰ ἐπιβεβαίωση τῆς ἀπόψεως αὐτῆς τοῦ κ. Αἰδάλῃ ἐγίνε κατὰ τὰ τελευταῖα τρία χρόνια σὲ διάφορες βιβλιοθήκες τοῦ Ἁγίου Ὁρους, Θεσσαλονίκης καὶ Ἀθῆνας, χωρὶς ὅμως ἰκανοποιητικὰ ἀποτελέσματα, μιά καὶ δὲν βρέθηκε πουθενά περιοδικὸ μὲ τὸν ἑλκυστικὸ καὶ στίς μέρες μας ἀσυνήθιστο τίτλο.

Τῇ λύσει τοῦ προβλήματος πρωτοσυνάντησα πρόσφατα κατὰ τὴν καταγραφή τῆς πολυτιμῆς σὲ ἔντυπα τοῦ 19ου αἰῶνα βιβλιοθήκης τοῦ δικηγόρου Θεσσαλονίκης κ. Ἀδამ. Ἀμμανίτη. Ὁ φίλος συνάδελφος ἔχει στὴν κατοχὴ του ἓνα βιβλίο ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, μὲ τὸν τίτλο *Καλλικέλαδος Ἀηδών*. Ἀπὸ τὸν ἐκτεταμένο κατὰ ὅλογο τὼν συνδρομητῶν ἦταν εὐκόλο νὰ συμπεράνῃ κανεὶς ὅτι τὸ βιβλίο εἶχε τυπωθῇ στὴ Θεσσαλονίκη, μιά καὶ οἱ ἀναγραφόμενοι συνδρομητῆς ἦταν σχεδὸν ὅλοι τοὺς κάτοικοι κεντρικομακεδονικῶν περιοχῶν. Δὲν ὑπῆρχε ὅμως πουθενά στὸ ἀντίτυπο τῆς βιβλιοθήκης Ἀμμανίτη μνεῖα τοῦ τόπου ἐκδόσεως καὶ τοῦ τυπογραφείου, γιὰ τὰ πρῶτα φύλλα, ὅπου θὰ βρίσκονταν τὰ στοιχεῖα αὐτά, ἦταν κομμένα. Ἀπευθύνθηκα στὸν κ. Μαν. Χατζηγιακουμῆ, ποῦ ἔχει ἐτοιμάσει βιβλιογραφικὴ ἀνάλυση τῶν ἔργων τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς³. Ὁ κ. Χατζηγιακουμῆς εἶχε τὴν καλωσύνη, γιὰ τὴν ὁποία ἰδιαίτερα τὸν εὐχαριστῶ, νὰ μοῦ στείλῃ πληθεὶς φωτοτυπίες τῶν πρώτων σελίδων ἀπὸ ἓνα ἀντίτυπο ποῦ βρίσκεται στὴν Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη, δωρεὰ τῆς οἰκογενείας Σπ. Μοτσενίγλου (Ε.Β.Ε.-Μοτσενίγιον 508).

Ἡ *Καλλικέλαδος Ἀηδών* δὲν εἶναι περιοδικὸ, ἀλλὰ μουσικὴ ἐκκλησιαστικὴ ἀνθολογία, ποῦ περιέχει τὰ συνηθισμένα μέλη τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἑσπερινοῦ, τοῦ Ὁρθρου, καὶ τῆς Λειτουργίας. Προστίθενται στὸ τέλος Καλοφωνικοὶ Εἱρμοὶ καὶ πολυχρονισμοὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχῃ Ἰωακείμ Γ' καὶ τοῦ διαδόχου του στὸ Μητροπολιτικὸ Θρόνον

1. Β. Αἰδάλῃ, Αἱ παρεκτροπαὶ τοῦ τύπου, Θεσσαλονίκη 1966, σ. 27.

2. Ἀγγελικῆς Τσιώμου-Μεταλλινοῦ, Ἡ παλαιὰ Θεσσαλονίκη, τ. Β', Θεσσαλονίκη 1940, σ. 38.

3. Βλ. Μαν. Χατζηγιακουμῆ, Σπουδὴ καὶ ἔρευνα τῆς ἐλληνικῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, «Παρνασσός», τ. 13 (1971), σ. 567-573.